

Zaanstreek historisch fotoboek

Ron Baltussen

Zaanstreek historisch fotoboek-fotoboek

Ten behoeve van een publicatie - bijvoorbeeld een fotoboek - van de RC Zaandam heeft Ron Baltussen een groot aantal foto's uit het rijke industriële verleden van de Zaanstreek gedigitaliseerd.

Verzoek is om een persoonlijke selectie te maken van de mooiste foto('s) en daarbij in maximaal 150 woorden iets over de achtergrond te vertellen. Doe dit aan de hand van het paginanummer en een verwijzing naar de bewuste foto. Door dubbelklikken op een foto verschijnt de vergroting met het nummer van het bewuste plaatje.

Veel kijkplezier!

foto 1

Overzicht van het terrein van Duyvis machine fabriek.
Op de achtergrond de Westzijde.

foto 2

De Hemmes, overzicht

De Zaanse Schans is er nog niet.

Links op de achtergrond Duyvis machine fabriek (foto 1)

Links in het midden pakhuis Insulinde (foto 28)

Centraal Duyvis (de nootjes)

foto 3

Meneba Wormerveer aan het Noordeinde.
Op de achtergrond het Noorderveld

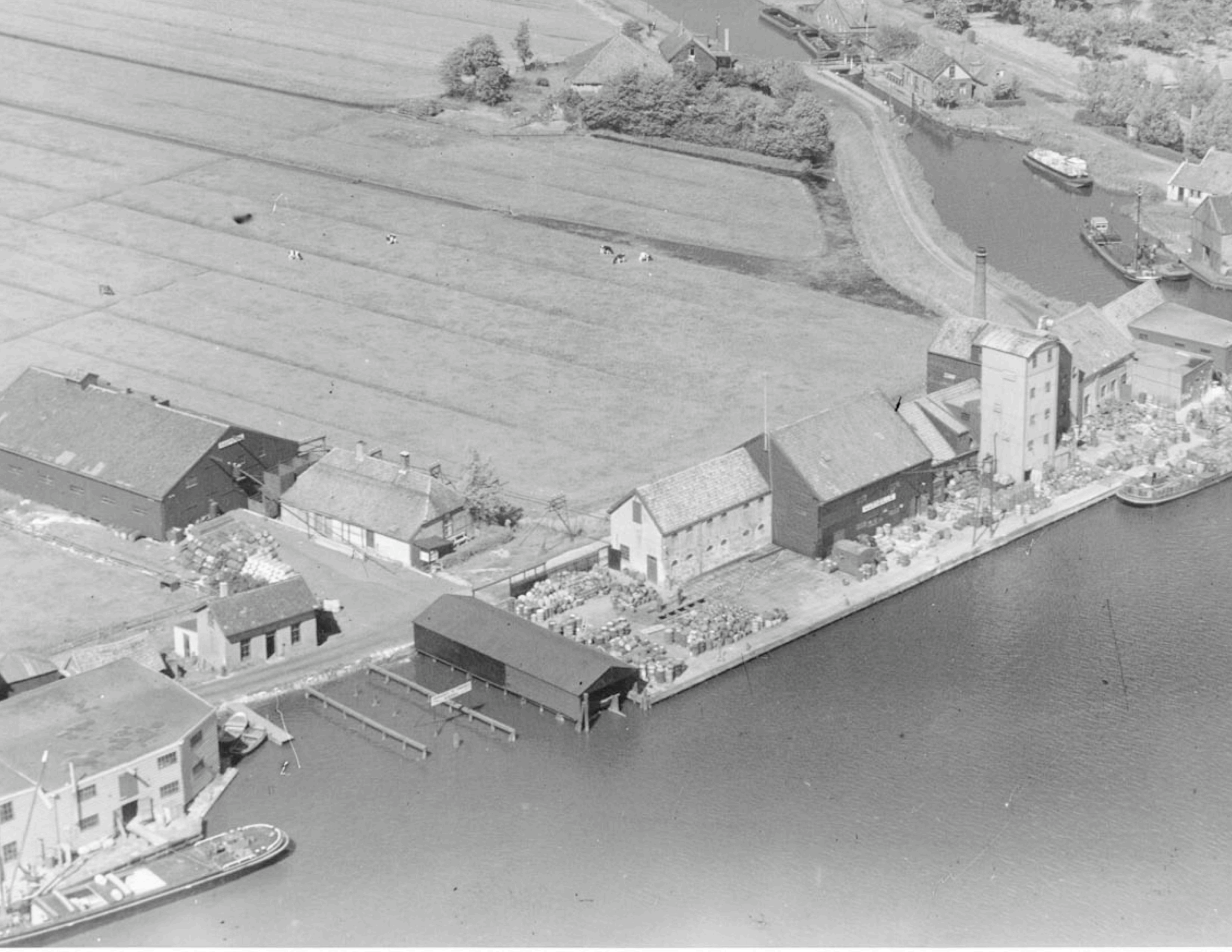

foto 4

Boven Bartelsluis
Pakhuizen Kaapstad, Marseille en Rietvink
(voormalige locatie molen Rietvink)
Veerdijk Wormer

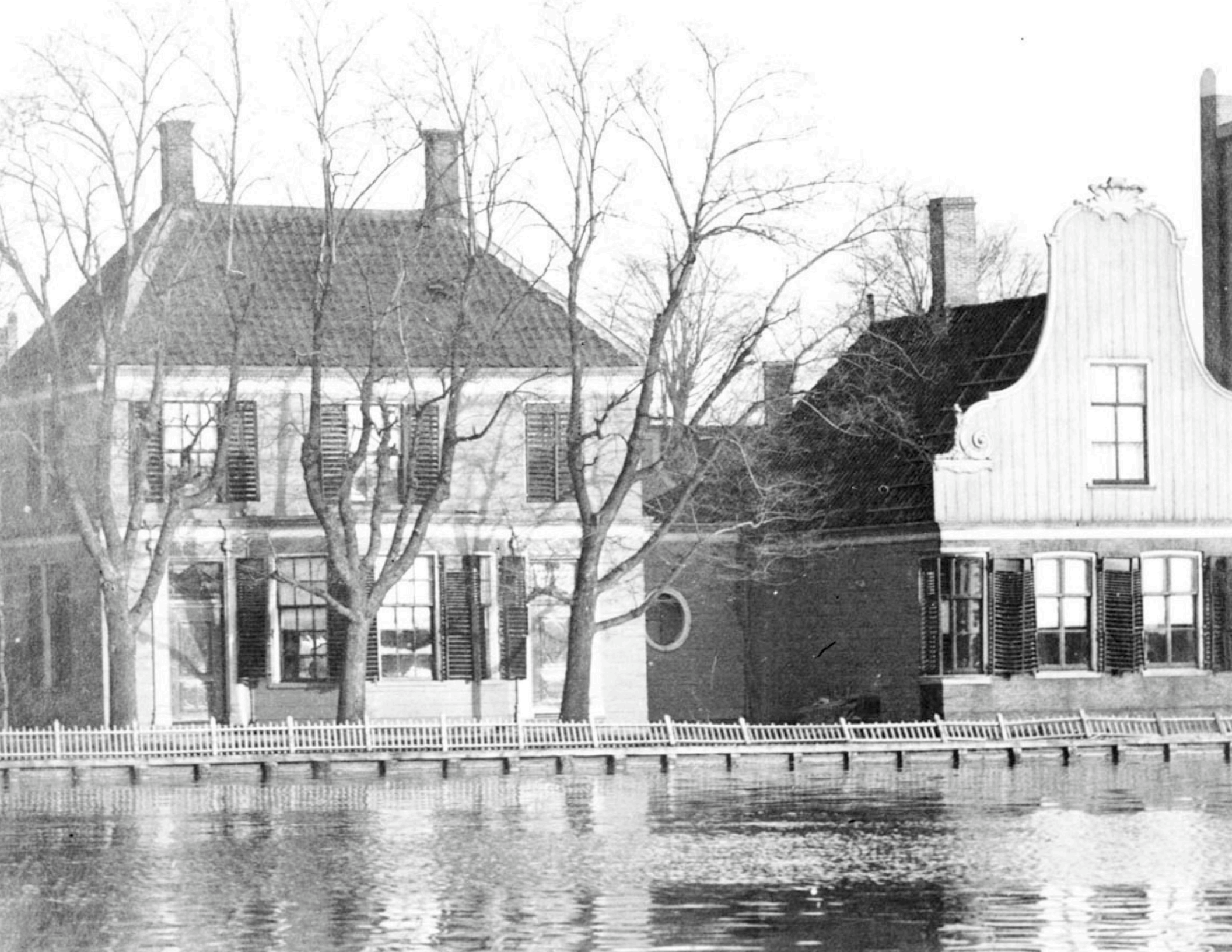

foto 5

Woning met schilddak is de woning van Heyme Vis aan de
Oostzijde in Zaandam
Uiterst rechts pakhuis Rembrandt (?)
Zie ook foto 21 en 27

foto 6

Veerdijk Krommenie

Vlaar enveloppen

Links boven de tennisbaan van (is er nu nog)

foto 7

Cacao de zaan
Bovenin de Guisweg naar de provinciale weg
Zie ook foto 64

foto 8

Linksboven aansluiting op foto 10

Rechtsboven aansluiting op foto 9

De bebouwing langs de provinciale weg (nu ongeveer Hornbach)

Rechtsbeneden het spoor vlak voor de Hembrug

Links beneden de woningen naast het Hembrugpont die er nu nog staan

Loods 5 staat er nu nog (rechts boven)

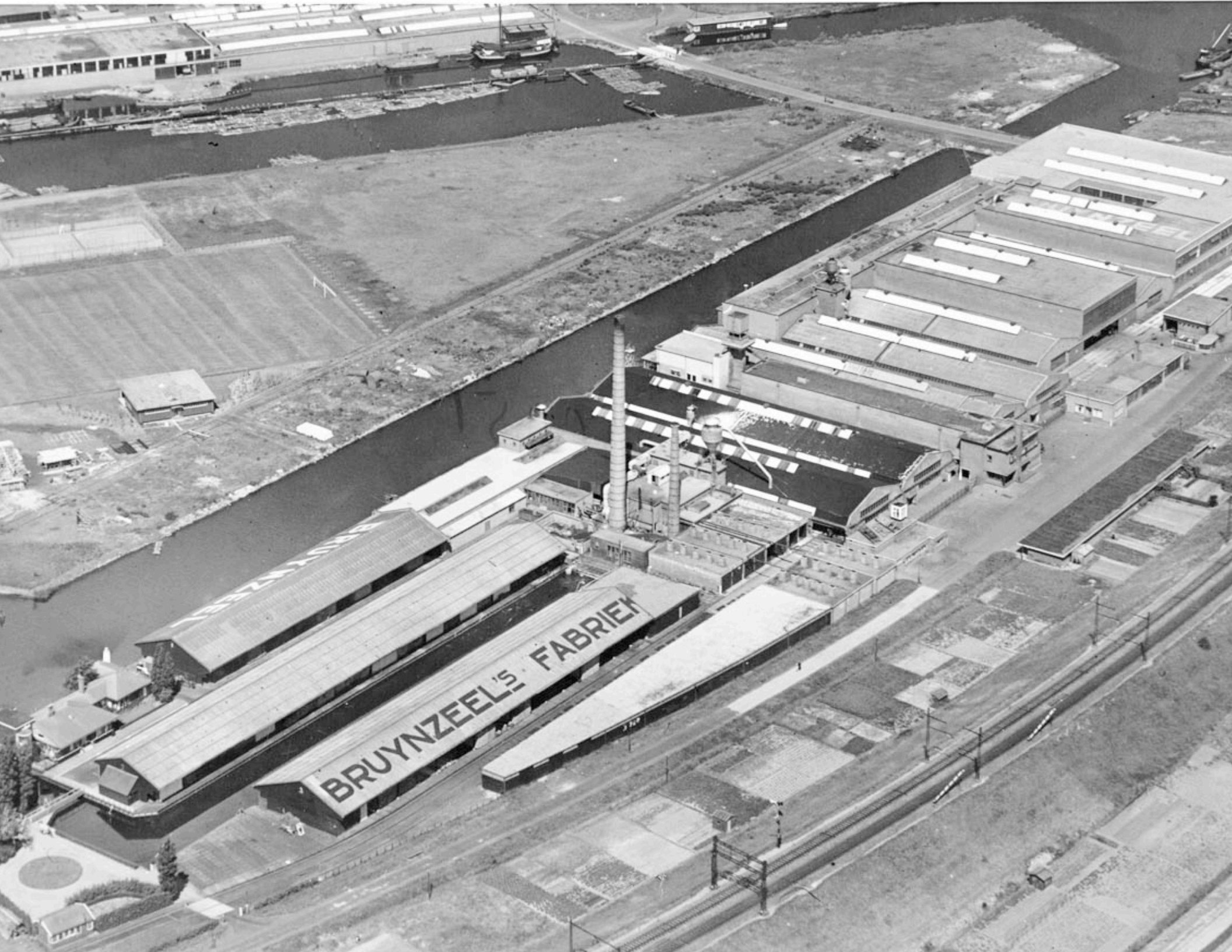

foto 9

Bruynzeel langs het spoor en de weg
Loods 5 rechts boven

foto 10

Bruynzeel

Op de voorgrond rechts de woning Dekker (? bij Stoel van Klaveren)

foto 11

De adelaar in Wormerveer
Boven de wandelweg etc.
Pakhuis IJmuiden

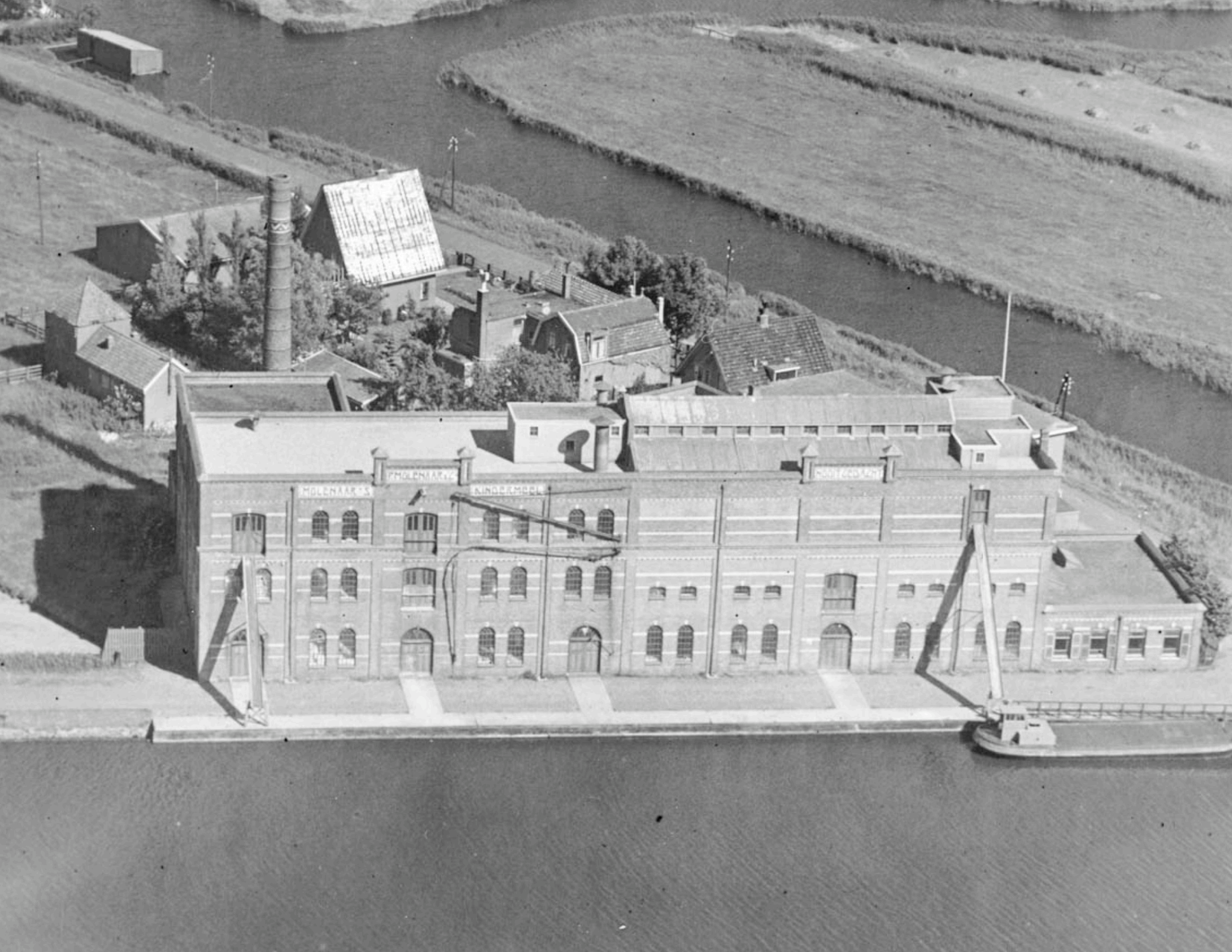

foto 12

Molenaars Kindermeel aan de Vaardijk te Westzaan
Weiver 119
Pakhuis Nooitgedacht

foto 13

Pakhuis de Grootvorst
Zaandijk, naast Croklaan
(waar nu ergens FKG zit)
Op de plaats van "Het Vette Schaap"

FOTO 14

Pakhuis de Engel Crok Laan

De foto geeft een beeld van het bedrijf dat thans bekend staat onder de naam IOI Loders Croklaan in Wormerveer, gelegen aan de zuidzijde van de Adelaar.

Op de foto, vermoedelijk uit de periode 1930, toont de stoomolieslagerij De Engel en de daarbij behorende loodsen voor opslag van oliehoudende zaden en de geperste koeken. De schuine constructie van gebouw naar de Zaanoever was de zakkensul, waarlangs de zakken met zaden naar boven werden gehesen door middel van een centraal aangedreven stelsel van assen, wielen en drijfriemen.

Verder te zien opslagtanks voor de geproduceerde plantaardige olie en op de achtergrond het wittige gebouw waar de raffinaderij in zat. Voor de kenners van de gebouwen uit die tijd zijn ook nog de kuiperij voor de houten vaten en pakhuis Zaandijk te zien, waar opslag voor de productie was gehuisvest.

Op de middellijn van de foto, geheel rechts, ligt het toenmalige kantoor. Op de bovenverdieping achter het raam boven de ingang heeft Dick Laan zijn Pinkeltje-boeken geschreven .

Er is nog geen sprake van een woonbebouwing en de Provincialeweg is er ook nog niet, alle verkeer ging over het fabrieksterrein over de dijkweg.

Vermoedelijk was de onderneming toen bezit van de familie Kaars Sijpesteijn, die ook de Linoleumfabrieken bezaten en de Tufton in Krommenie en een veevoerbedrijf in West-Knollendam. Crok&Laan zoals het toen heette maakte deel uit van de familieholding N.V. Verenigde Textiel- en Olie Fabrieken (N.V. VETO) Het bedrijf is in de 19de eeuw ontstaan omdat Teunis Crok een molen en een dochter had en Laan een molen en de dochter trouwde. De oliemolen De Bonte Hen op de Zaanse Schans behoorde tot het bedrijf bij oprichting.

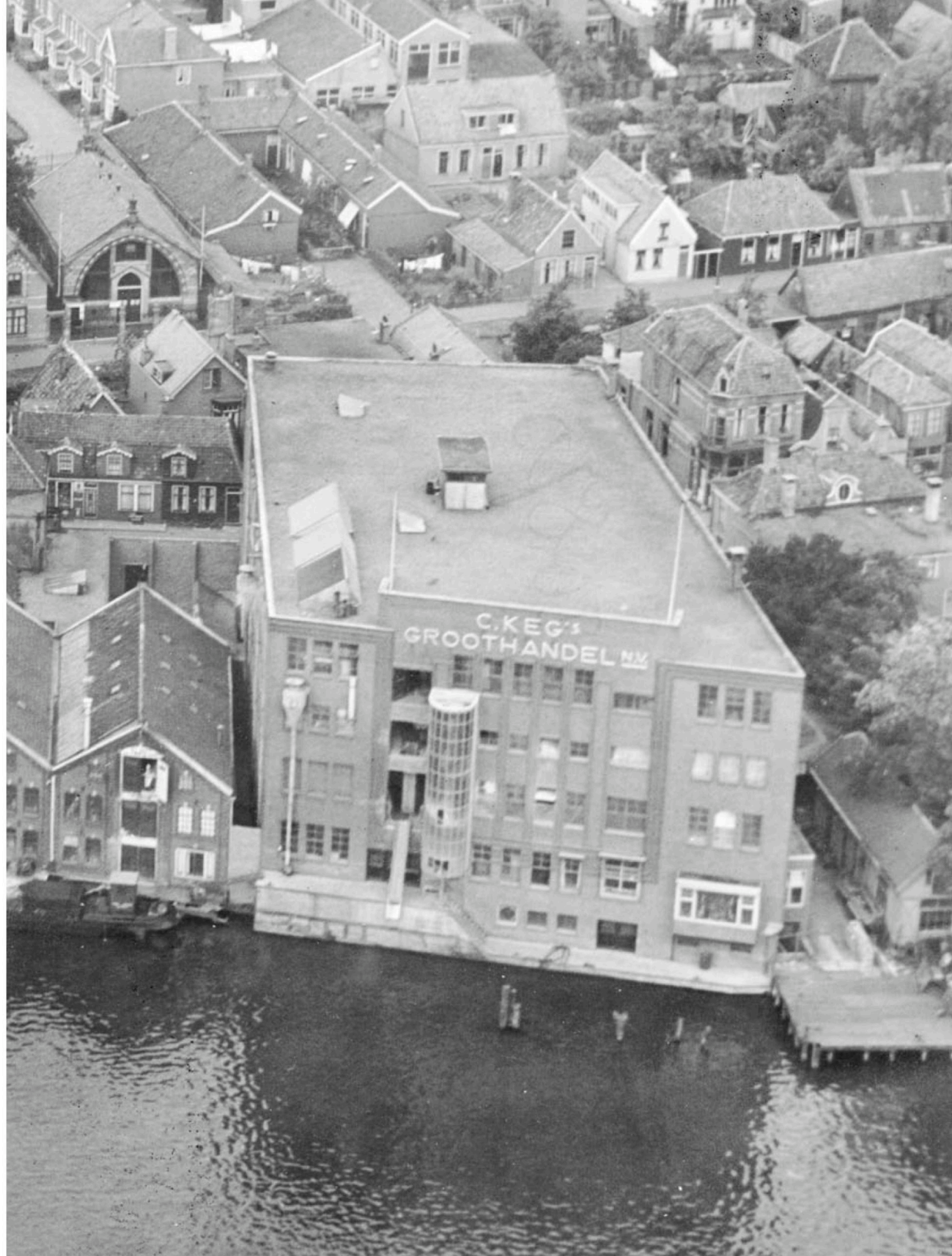

foto 15

C. Keg's groothandel nv
Hogendijk 23 Zaandam
12 juli 1930 geopend.

foto 16

Houthandel van der Stad en zoonen
Op de achtergrond P. de Lange cz

foto 17

Een molen, maar welke.
Zie ook foto 25

foto 18

8

8 7

foto 19

Woningen aan de Oostzijde, ten noorden van Zwaardemaker

REMBRANDT

HEYMELIS & Z.

VERPWAREN

foto 20

Pakhuis Heyme en Vis aan de Oostzijde Zaandam
De Rembrandt, door brand verwoest

foto 21

Woning Heyme Vis, nu vanaf de oostzijde gezien
Zie ook foto 21 (?) en 27

foto 22

Veerdijk Krommenie

Links in het midden nog net de gashouder te zien

Centraal beneden het huidige bureau van Chris Stam

Dwars in het midden de Padlaan

foto 23

Hembrugterrein

ALBERT HEUN

foto 24

Albert Heyn aan de Oostzijde Zaandam

foto 25

Dezelfde molen als op foto 17

ONRUST EN HOORN

Z'LANSTROOM

HOOFD GEDACHT

foto 26

Puddingfabriek Onrust en Hoorn

Aan de Oostzijde 111

(overigens een foto van Aviodrome, zie gemeente archief)

Pakhuis Zaanstroom en Nooitgedacht

Dat is de snoep-en lollyfabriek van "Onrust en Hoorn" aan de Oostzijde. De mini lolly's gingen met 5 stuks in een zakje. De locatie van Onrust en Hoorn was op de plaats waar nu de Dekamarkt is gevestigd aan de Oostzijde, ongeveer halverwege de Bernhard- en Beatrixbrug.

foto 27

De woning van Heyme Vis aan de Oostzijde te Zaandam
Maar nu is het pakhuis rechts niet te zien
Blijkbaar is foto 5 later genomen?

foto 28

Pakhuis Insulinde aan het begin van de Hemmes
Zie ook foto 2
Veembedrijf H. de Boer rechts

foto 29

Stuurman Cacao op 't Kalf

Pakhuis Aurora

Op de voormalige locatie van molen "de Zeeman"

Tegenover het huidige sportcomplex van RCZ

In het midden bovenin is nog net de aanzet van foto 34, pakhuis de Verwachting, te zien

foto 30

Papierwaren fabriek Klaas Schenk en zonen
Aan de Oostzijde, nabij de Noorderbrug
Sluit aan op foto 31 aan de rechterzijde
De stulp bovenin zal met de aanleg van de Coentunnelbrug wel
zijn verdwenen.

Foto 31

Zaanlandse Scheepsbouw Maatschappij.

De eerste werf van de Zaanlandse Scheepsbouw Maatschappij werd verkregen in 1899 door de overname van scheepswerf Sibbele de Boer, gevestigd achter de Zaandijker kerk.

Het ging goed met de werf en in 1901 werd een stuk grond gekocht aan 't Kalf, alwaar een geheel nieuwe werf, de werf "Czaar Peter", werd opgezet (zie foto).

Hier werden vele binnenvaartschepen en coasters gebouwd.

De werf in Zaandijk (nu vatenfabriek van Pielkenrood) werd opgeheven. In 1925 werd in Wormer aan de Veerdijk een werf gebouwd, speciaal voor scheepsreparaties

Door dat men steeds grotere opdrachten kreeg, werd er in 1957 een nieuw werf in de Achtersluispolder gebouwd.

Hier werden vele schepen gebouwd zoals vrachtschepen, containerschepen, tankers, viskotters, passagiersschepen, hospitaalkerkschip de Hoop, de pont naar Texel, een torpedojager voor de marine en vele andere vaartuigen.

De werf in Wormer (nu Snookercentrum en APW Special Products) en de werf op 't Kalf (nu Coentunnelbrug) werden opgeheven.

In 1972 ging de Zaanlandse Scheepsbouwmaatschappij failliet.

Het terrein is verkaveld en er zijn nu een aantal bedrijven gevestigd tussen Vredeweg, Zomerdijk en Uiterdijk.

Sluit aan op foto 30

foto 32

Overzicht over het Noorderveld, Meneba aan de Zaan, Wormerveer en Wormer
Centraal links van Gelder papierfabriek in Wormer (foto 32 en 45) Ook foto 68 in het midden aan de Zaan.

foto 33

Is de keerzijde van foto 1
Het terrein van Duyvis machinefabriek.
Oliefabrieken van Duyvis
Linksboven de Westzijde

DE VERWACHTING

foto 34

Het Kalf, naast foto 29
Welk bedrijf het is, is nog niet achterhaald.

foto 35

Veerdijk te Wormer.
Geheel rechts Batavia
Rechts boven de Zandweg te Wormer.
Pakhuizen, Java, Hollandia, Bassein

Foto 36

Fabriek A.W. Sabel

In 1876 opende August Sabel een winkel in machineonderdelen, olie en kruidenierswaren in Zaandam.

De zaken gingen goed en in 1886 kwam het fabrieksgebouw in de Westzijde gereed (zie foto).

Naast gereedschapmachines, ontwikkelde het bedrijf zich als fabrikant van verf, smeermiddelen en drijfriemen.

In begin dertiger jaren was de toenmalige directeur Teun Sabel sterk betrokken bij het sociale leven in Zaandam en was hij actief betrokken bij de Centrale Ambachtschool Zaanstreek, die ook later naar hem vernoemd werd, de Teun Sabel School.

De leverantie van smeermiddelen en het maken van drijfriemen werden afgestoten en rond 1960 was Sabel één van de sterkere verffabrikanten in Nederland.

In 1969 fuseerde Sabel met Paulussen Lakfabriek in Den Haag.

In 1971 werd de verffabricage van Oosterveld en Romeijn en de plamuurproductie van Jan Visser, beide bedrijven uit Zaandam, overgenomen en werd de naam gewijzigd in Sabel Coatings.

In 1980 werd de fabriek verkocht en verhuisde naar Hoorn.

De fabriek werd onmiddellijk gesloopt en op de locatie staat nu de Muziekschool.

In 1981 ging het bedrijf failliet en de recepturen werden overgenomen door Van Wijze Verffabriek, bekend van het merk Wijzonol.

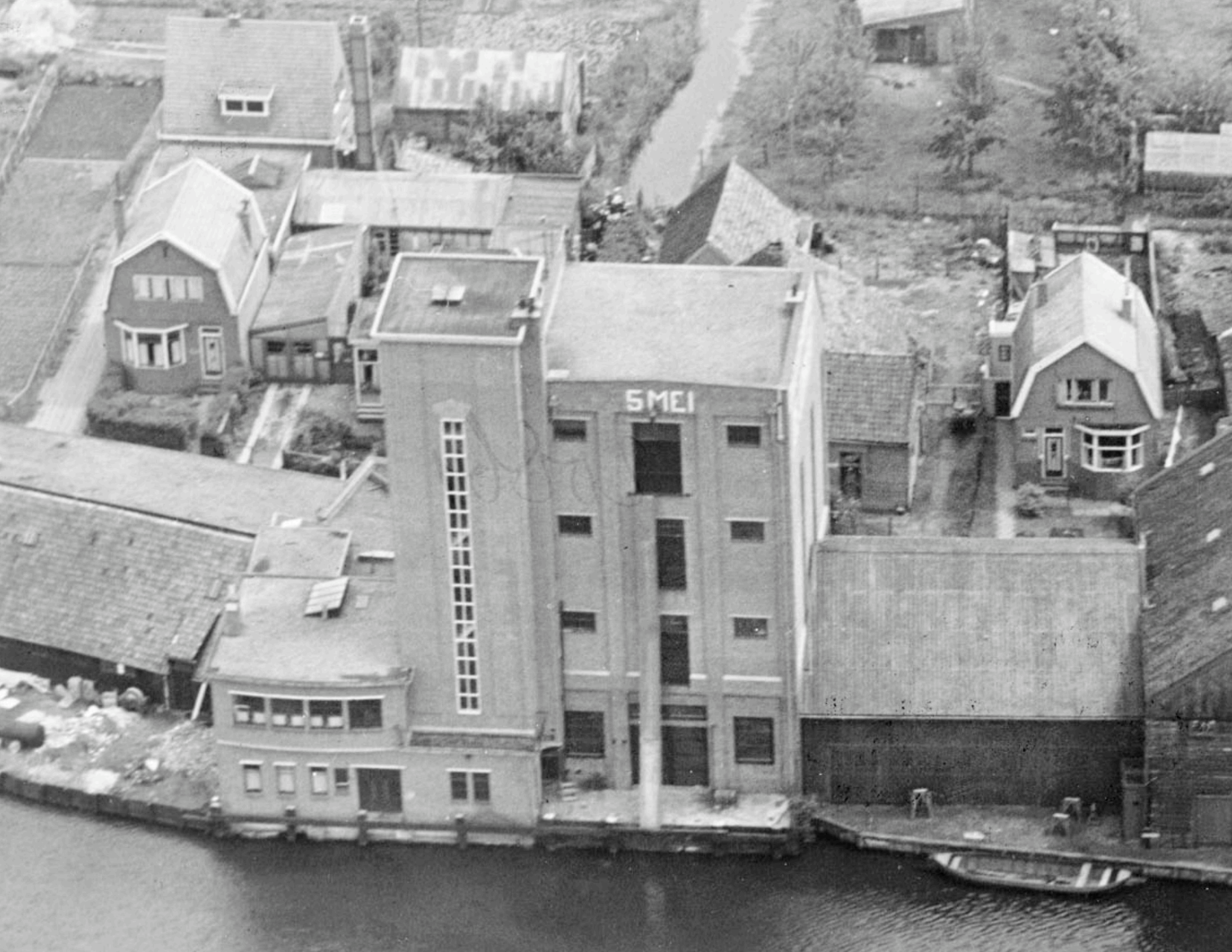

foto 37

Pakhuis 5 mei
Waar deze foto is genomen is nog niet ingevuld.

foto 38

Wormerveer en Wormer

In het midden aan de overzijde van de Zaan, Batavia, Lassi,
rechts de Moriaan

foto 39

De Zaanbocht, waar nu de 4 woontorens en woongebouw "de Slinger" staan.

Naast de kerk aan het Noordeinde te Wormerveer, bureau Hooyshuur.

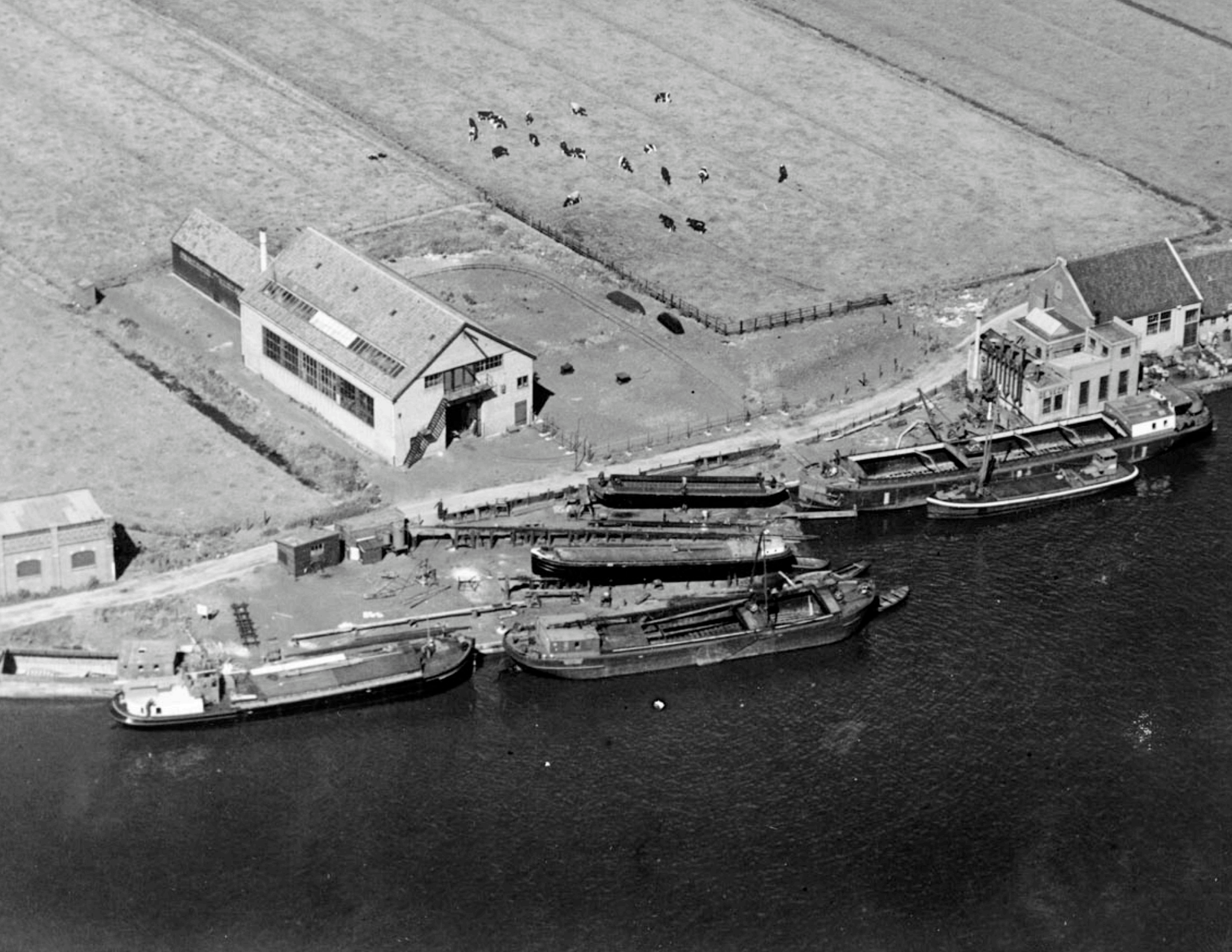

foto 40

De eerder genoemde werf van de ZSM op foto 31
Had een tweede vestiging aan de veerdijk te Wormer.
(ook een voormalige molenlocatie, de jonge wolf.
Hier staat nu nog steeds het pand van het "Snookercentrum"

foto 41

Is nog niet ingevuld

FRANCE

HILKO

foto 42

Zeepfabriek Hilko aan de Oostzijde te Zaandam
Pakhuis France
Aansluitend op Hellema

foto 43

Sluit aan op de foto's 6, 49 en 46
Nauernasche vaart, Krommenie
Padlaan, Linoleum Krommenie etc.

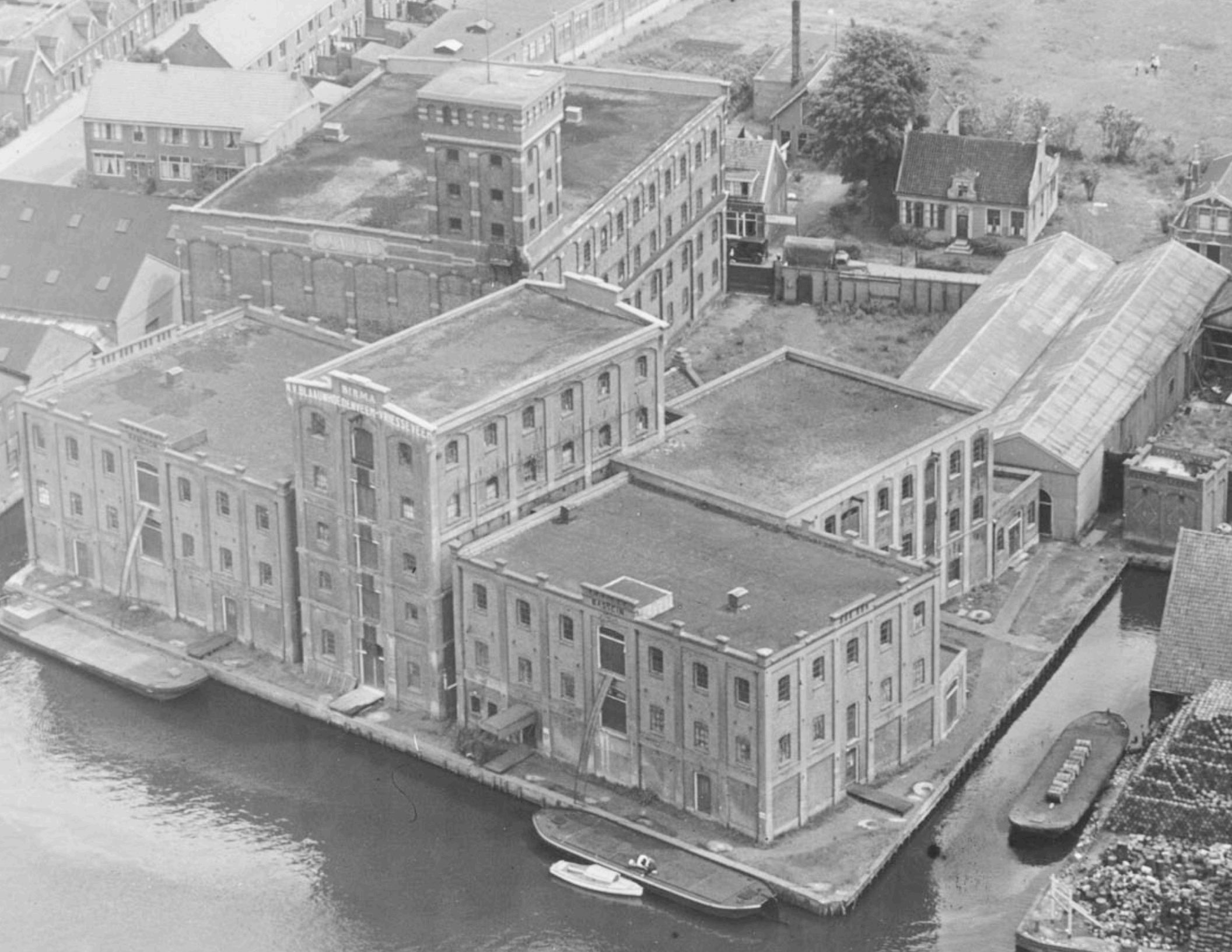

foto 44

Sluit aan de linkerkant aan op foto 83 (Zwaardemaker)
Blaauwhoedenveem Birma en Bassein
Aan de Oostzijde te Zaandam

foto 45

Van Gelder papierfabriek in Wormer
Met onder andere op de voorgrond de nog bestaande "witte villa"
Zie ook foto 32 en 50

foto 46

Sluit aan op de foto's 6 en 43
Nauernasche vaart, Krommenie
Padlaan, Linoleum Krommenie etc.

LINDEUM-KROHNE

foto 47

De nieuwe fabriek van Linoleum Krommenie aan de overzijde van
het spoor.te Krommenie
Nauernasche vaart

foto 48

Zie foto 11, de Adelaar

LINOLEUM KROMMENIE

foto 49

Zie foto 6, 43 en 46

foto 50

Van Gelder papierfabriek

Zie ook foto 32 en 45

Na de "witte villa" op de achtergrond

foto 51

Een onbekende houtzaagmolen in het polderlandschap

foto 52

Ammylum

Met op de achtergrond het huidige bedrijfsverzamelgebouw "de Bezige Bij"

Op de voorgrond de "Bijenkorf"

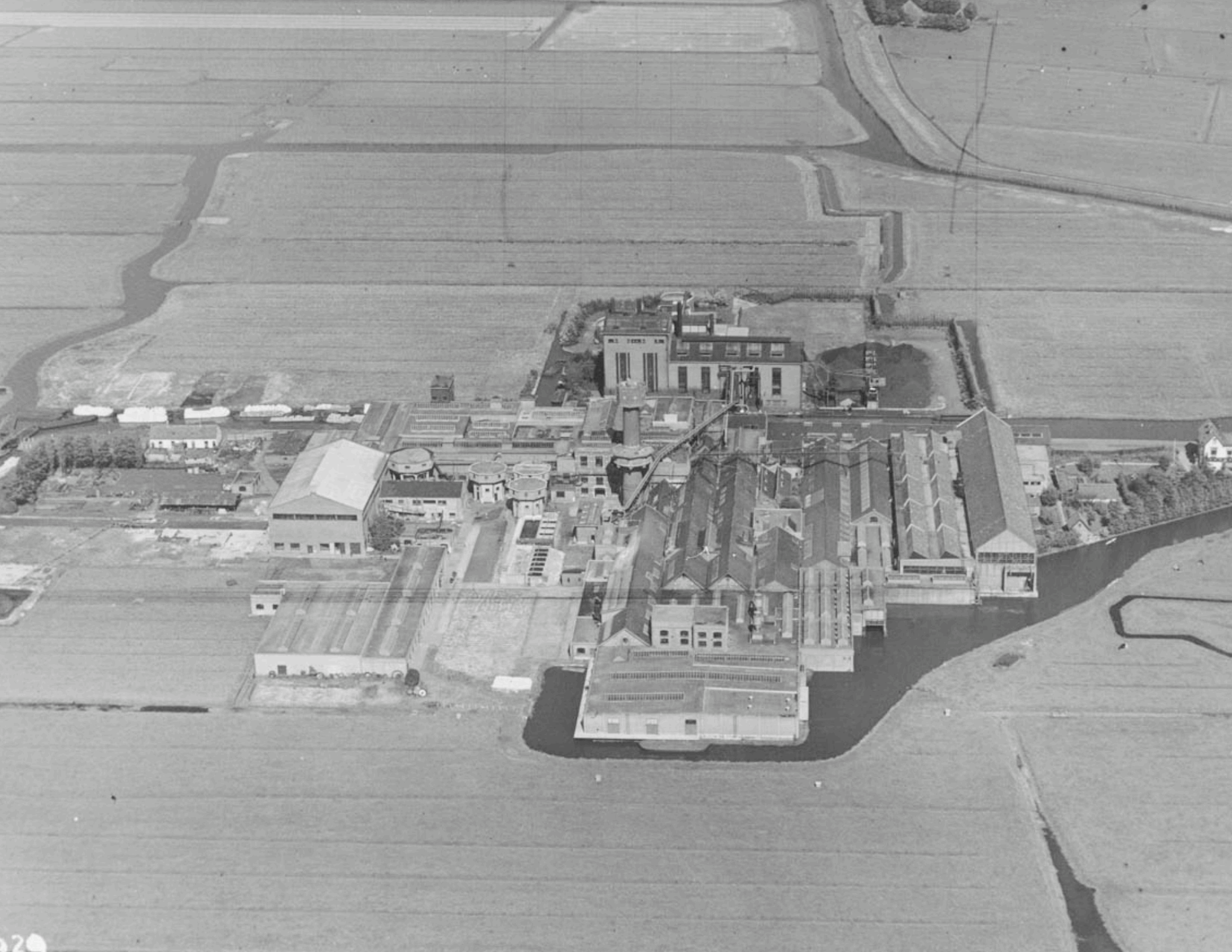

foto 53

Wederom papierfabriek van Gelder
Zie ook foto 32, 45 en 50

foto 54

De woning Heyme Vis, verscholen achter het houten huis
De Oostzijde te Zaandam

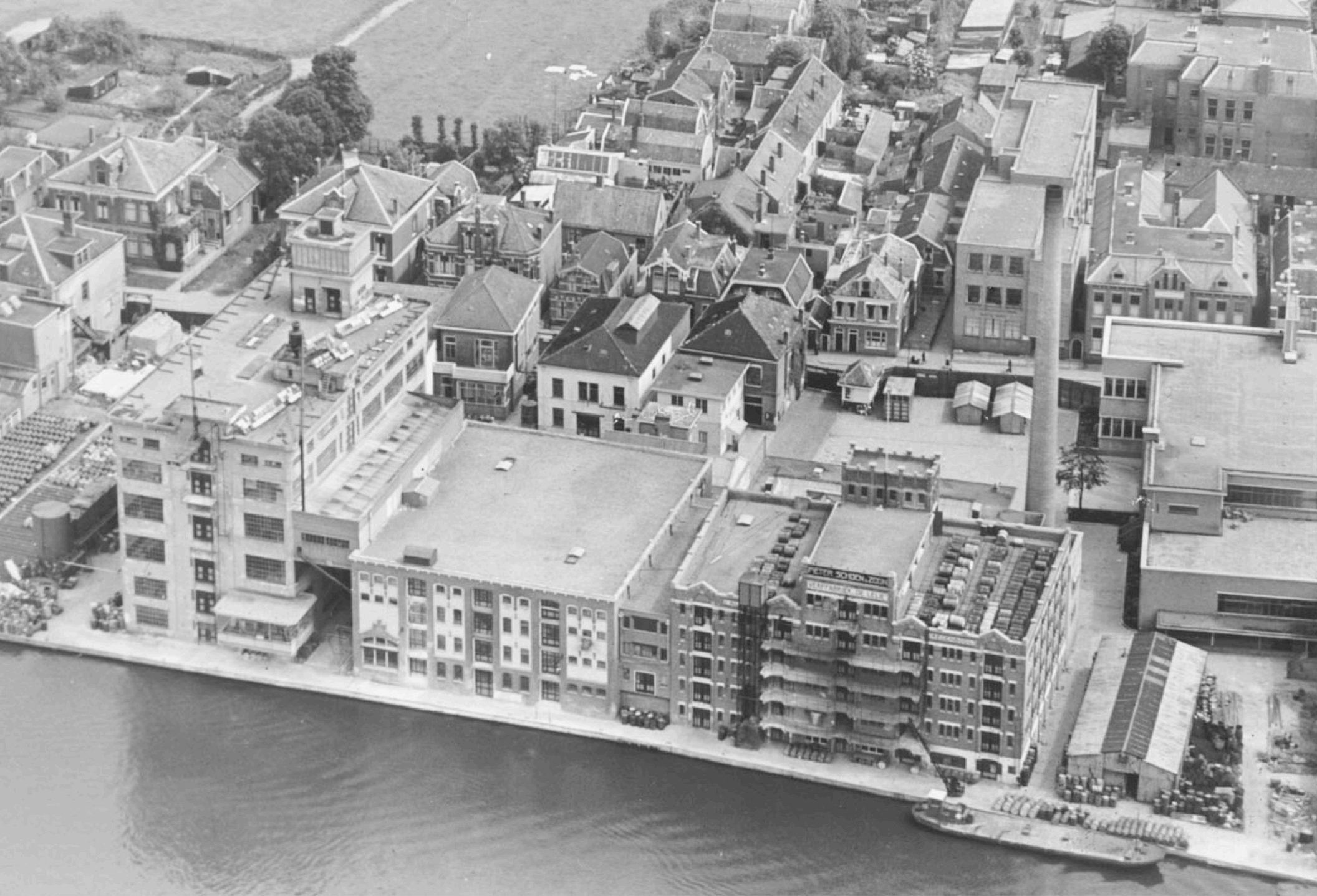

Foto 55 - Pieter Schoen aan de Oostzijde te Zaandam
Zie ook foto 56

foto 56

foto 57

Blik over de Adelaar heen, richting Wormer.

De panden van foto 4 rechts in het midden, aan de overzijde van de Zaan.

Ook Bartelsluis is nog net te zien.

Links aan de overzijde van de Zaan, cacaofabriek de Moriaan.

Op de voorgrond het voormalige tankstation van de Opelgarage
(lijkt wel een Dudok !)

Ook het torenachtige volume tegenover het tankstation
(watertoren ?) ziet er mooi uit.

fotoboek historisch Zaanstreek 2-fotoboek

Het tankstation is nu ineens vergroot.
Van links naar rechts, de wandelweg.
Beneden pakhuis Trinidad

foto 59

beneden weer het aangepaste tankstation van foto 58.
Bovenin de panden van foto 6 en de Bartelsluis.

Foto 60 - Hille's koek en beschuitfabrieken aan de Oostzijde te Zaandam
Tegen de spoorboog aan Er ligt al een voetbalveld boven in het midden, tegen
het spoor aan. Zie ook foto 61

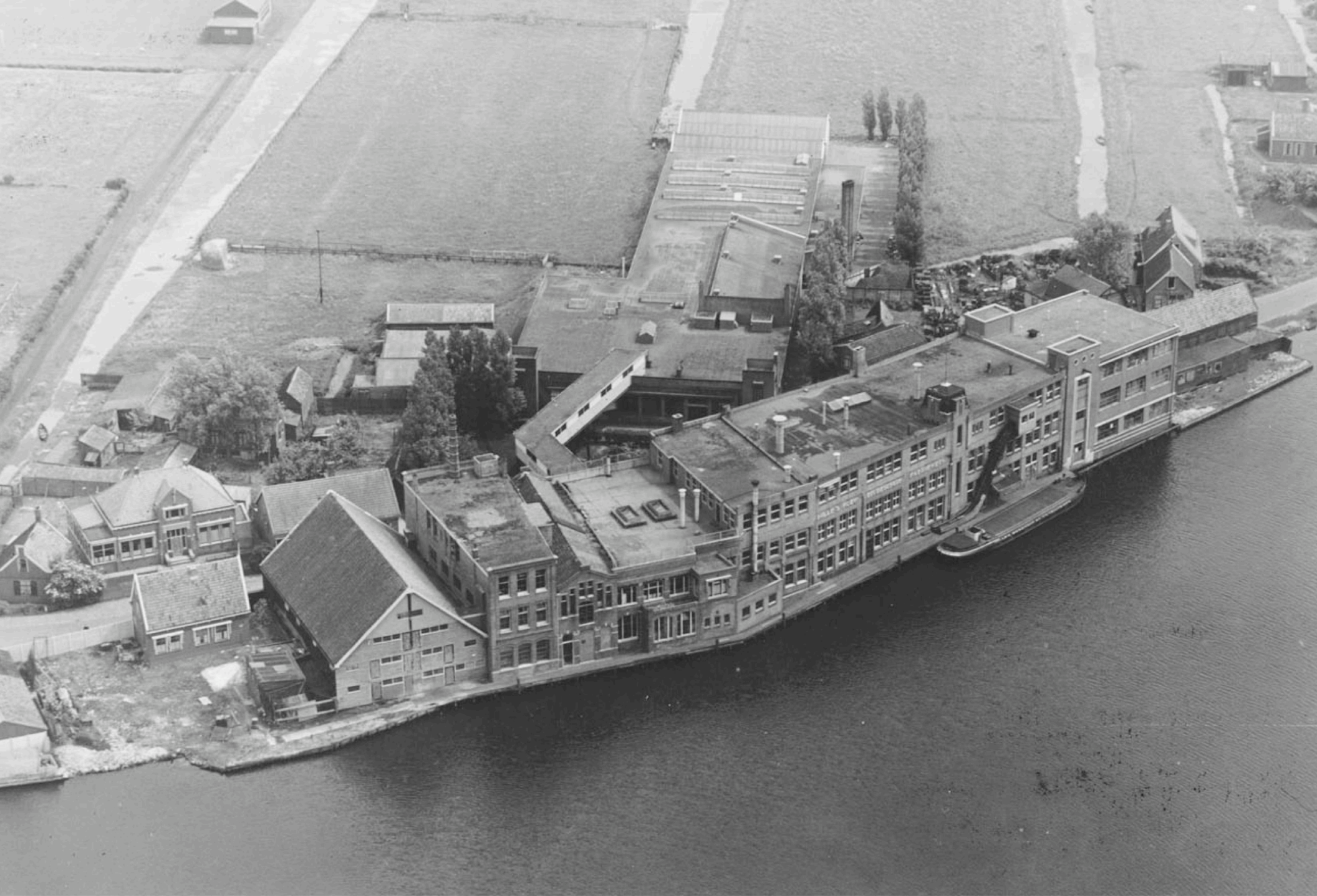

foto 61

foto 62

Een complex te Westzaan ?

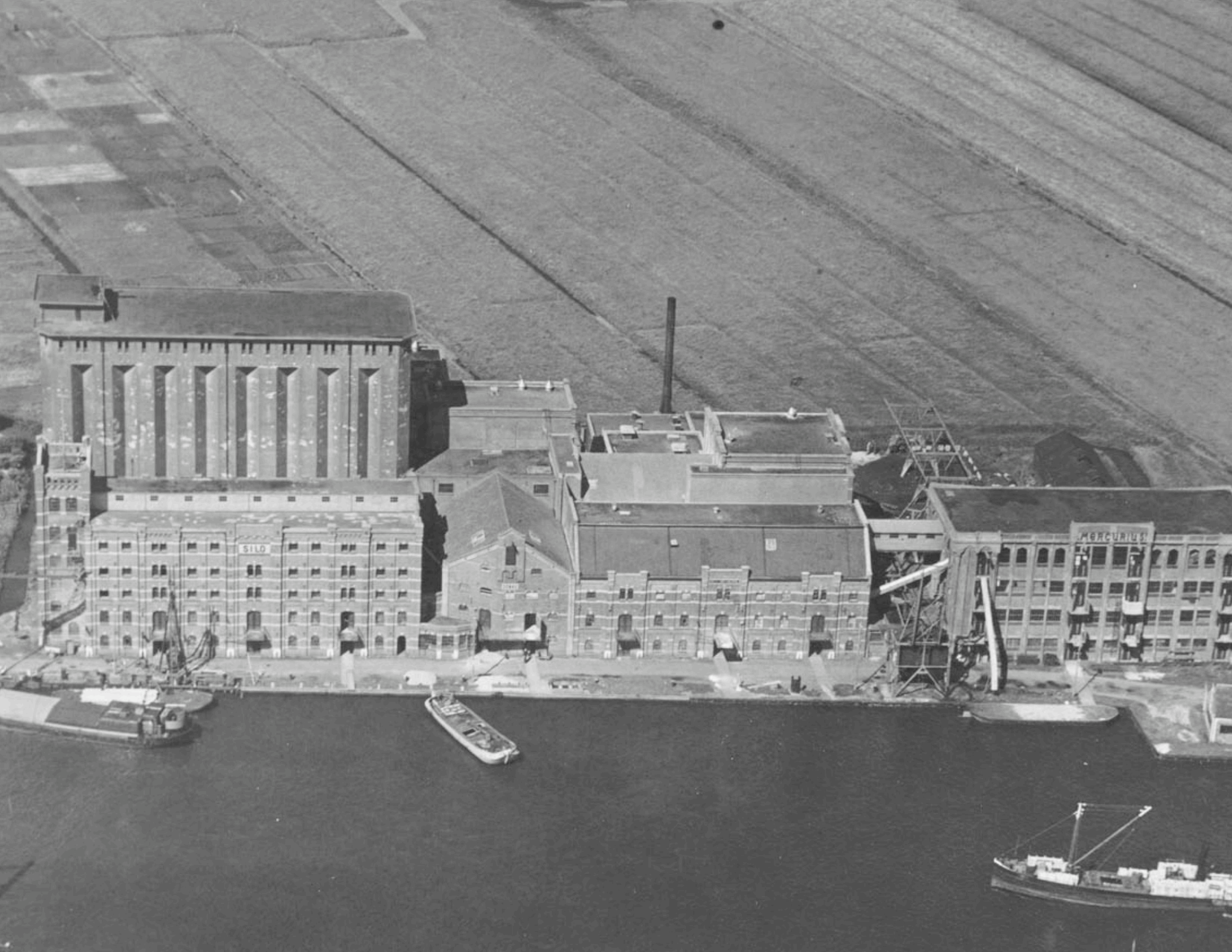

foto 63

De Lassi fabriek aan de Veerdijk te Wormer
Daarnaast het gerestaureerde pakhuis Mercurius

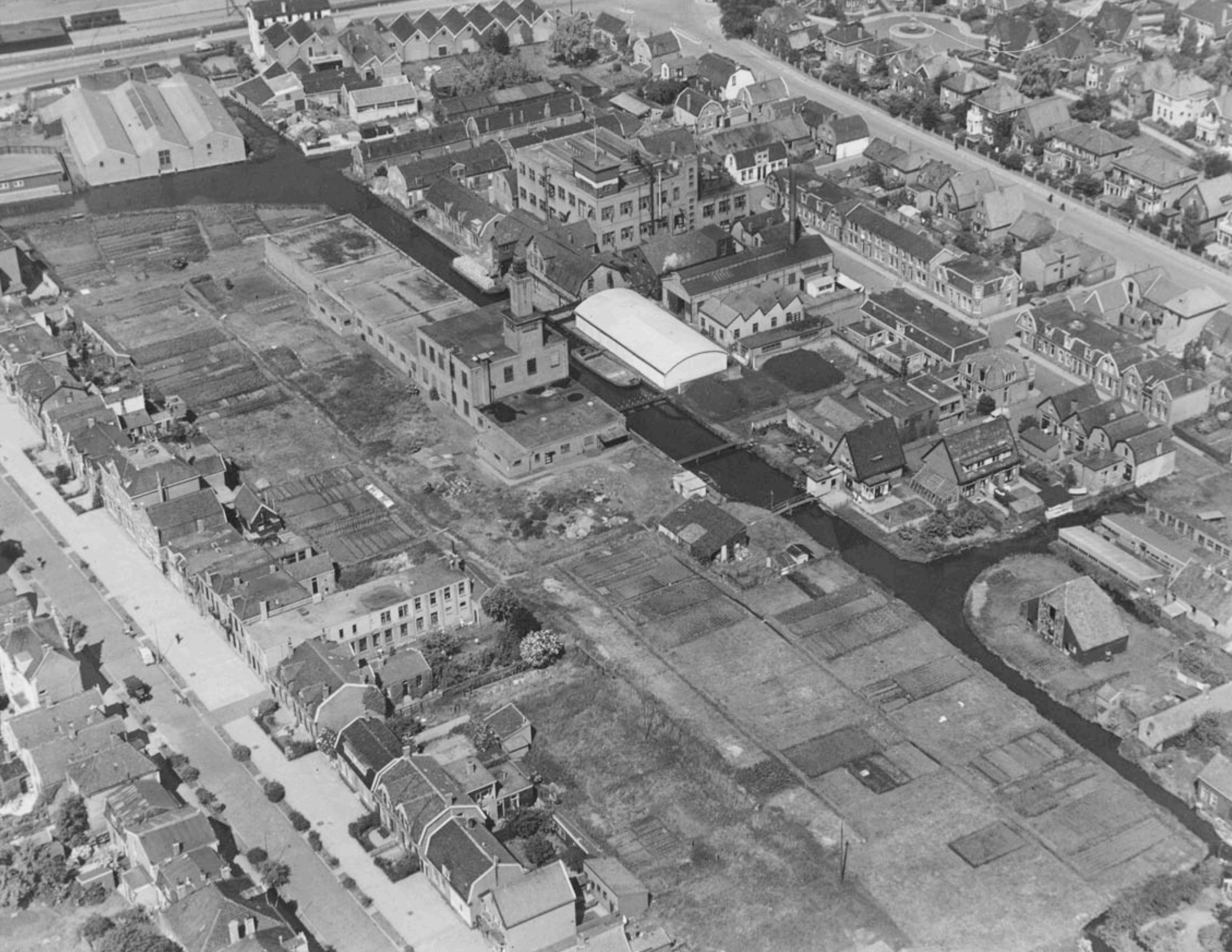

foto 64

Zie ook foto 7, cacao de Zaan
De zaagtand kappen aan de Provinciale weg staan er nog
Overigens ook de drie eenvoudige loodsen links boven.
Aan de rechterzijde de Guisweg

foto 65

Het eiland van Pontmeyer

foto 66

Jan Middelhoven

Dit betreft ons houtbedrijf genaamd:

De Wed.Stadlander &Middelhoven b.v., gelegen in het Oostzijderveld te Zaandam aan het einde van het Molenpad. Oorspronkelijk stonden er op het terrein twee houtzaagmolens, "de Bijl" (rechtsboven op de foto) en "de Veldvlieger" (links op de foto, waar de stoomzagerij staat). De foto dateert van voor de Tweede Wereldoorlog.

Het bedrijf ontstond in 1804, toen Jacob Middelhoven (19 jaar oud) met zijn schoonmoeder, de weduwe Stadlander, een contract sloot om voor gezamenlijke rekening de exploitatie van 4 houtzaagmolens voort te zetten. Beide familie's brachten ieder twee molens in. Dat waren naast de genoemde, ook nog "de Zalm" en "de Gekroonde Hoop" (alias "het Rasphuis"), die ook in de buurt gelegen waren.

Het bedrijf is daar gevestigd gebleven tot 1979, toen het naar Wormerveer verhuisde en later opging in Houthandel Jongeneel.

foto 67

Houthandel Simons en zoon

Links in het midden zwembad de Vaart

Links boven de Frans Halsstraat, zie ook foto 82

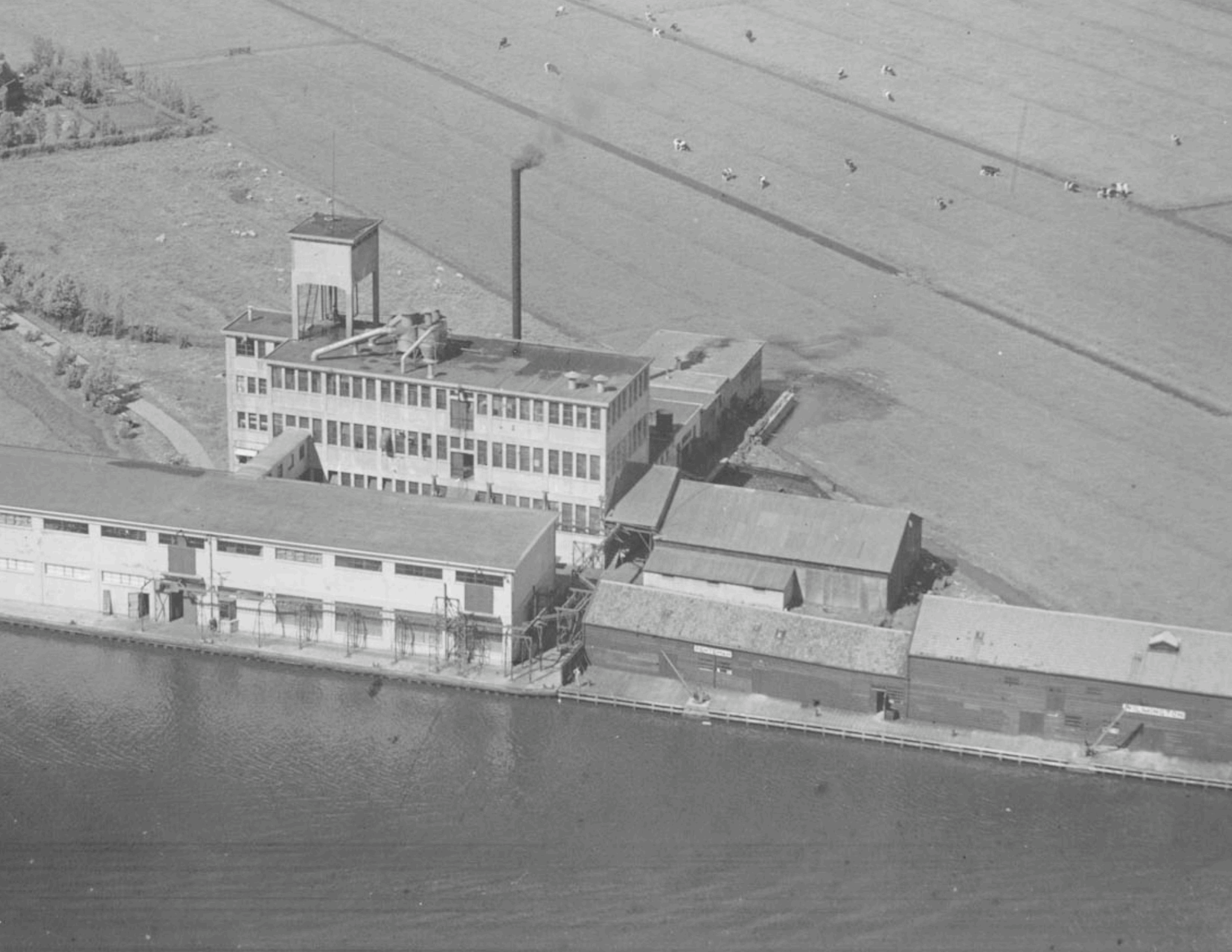

foto 68

Zie ook foto 32
Het huidige Moriaancomplex
Pakhuis Pentewan en Wilmington

DE ZON

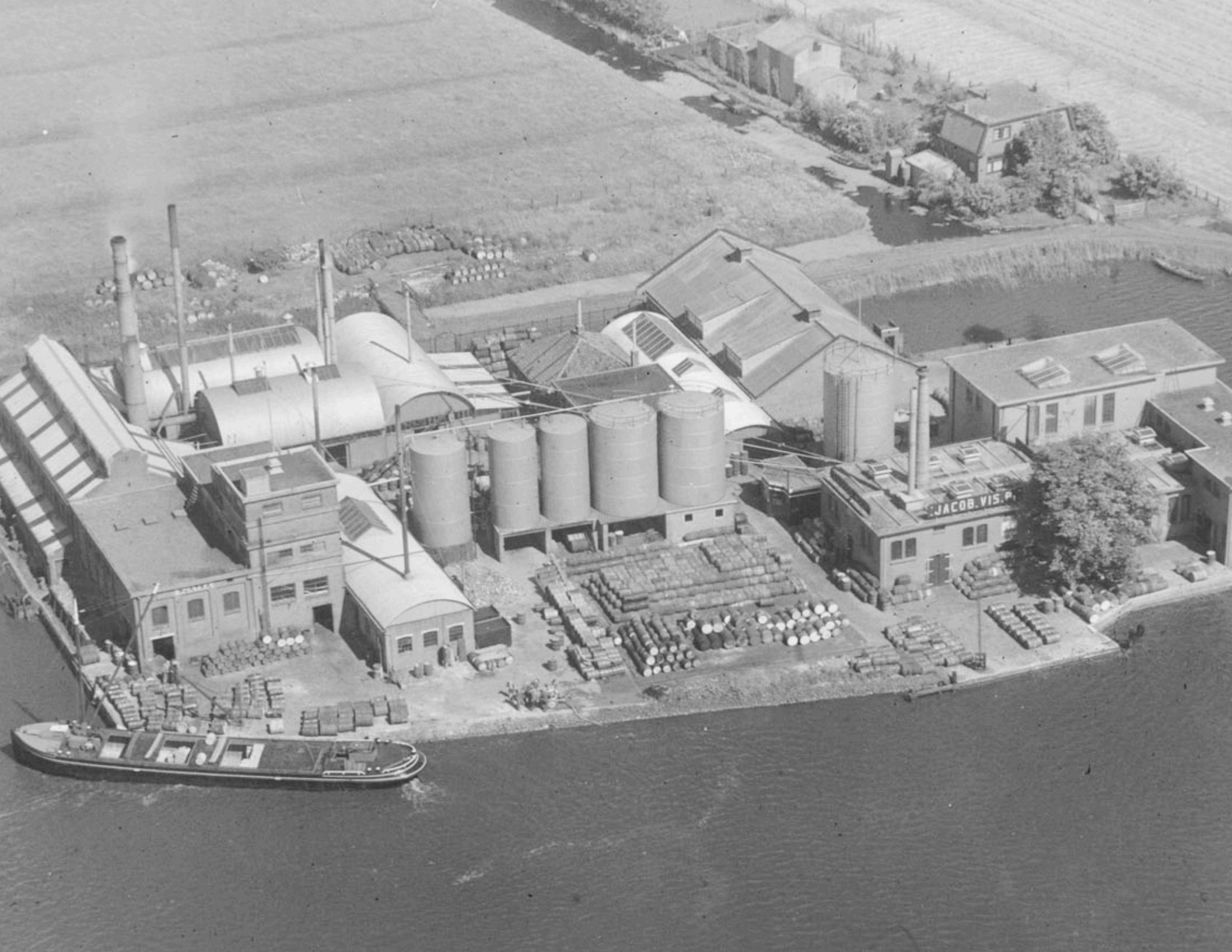
foto 69

Aan de Kalverringdijk
Fabriek "de Zon" van de firma Laterstein
(voormalige molen "de Zon")
Let op, ook weer een foto van aviodrome

foto 70

Een molen, onbekend

JACOB. VIS. P.

foto 71

Standoliestokerij Jacob Vis Pzn
Gebouwd in 1916
Gelegen aan de Kalverringdijk

foto 72

Houthandel Omega Zaandam
Gebroeders Endt
Stoomhoutzagerij "de Breeuwer"
Westzijderveld, op de kop van de Gassteeg
Verbrand in 1928

foto 73

Een houtzagerij, nog niet benoemd.

foto 74

Nog niet bekend

foto 75

Zie ook foto 66

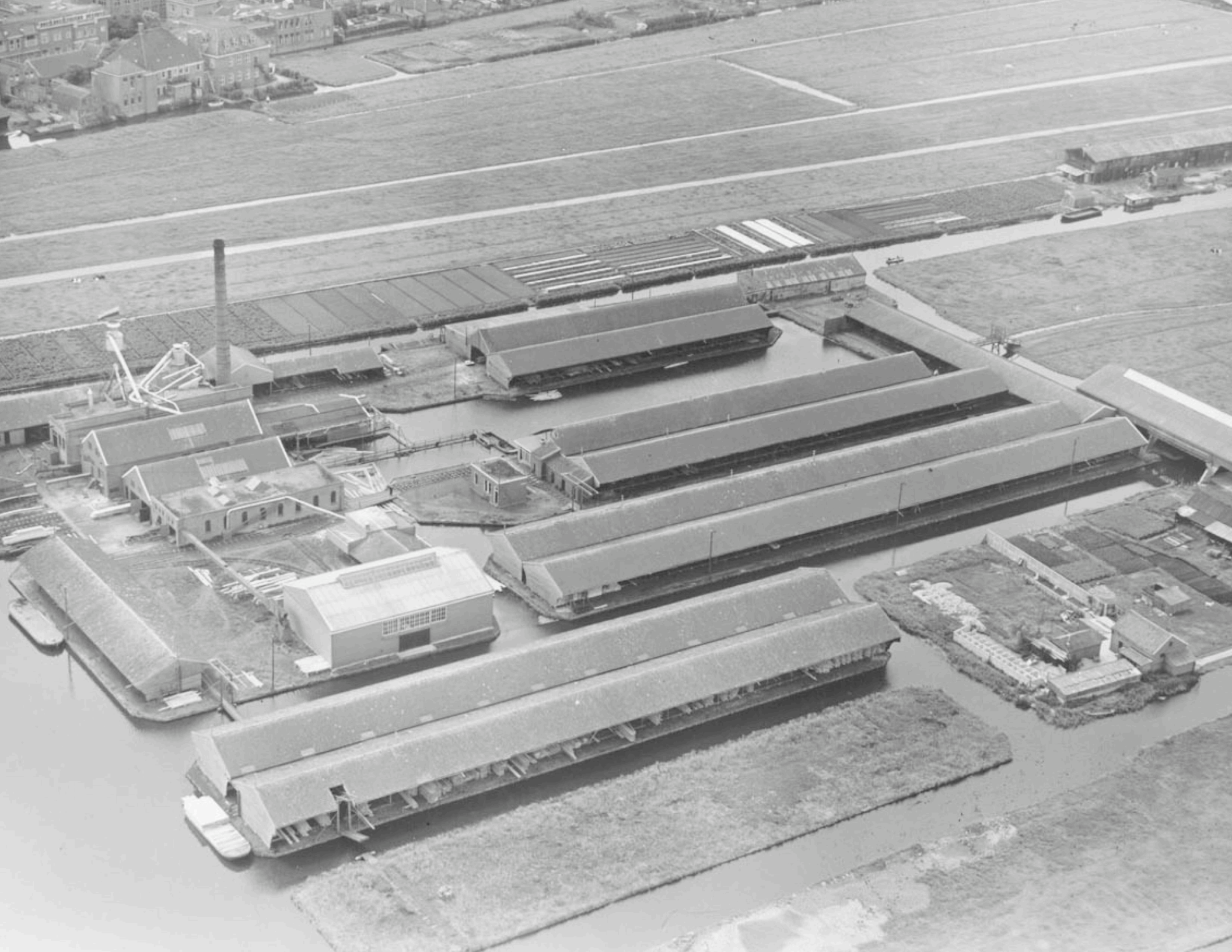

foto 76

Houtzagerij, nog niet bekend

JAN VISSER

VERVEN
JAN VISSER
MERK

foto 77

Jan Visser, verven aan de Hogendijk te Zaandam

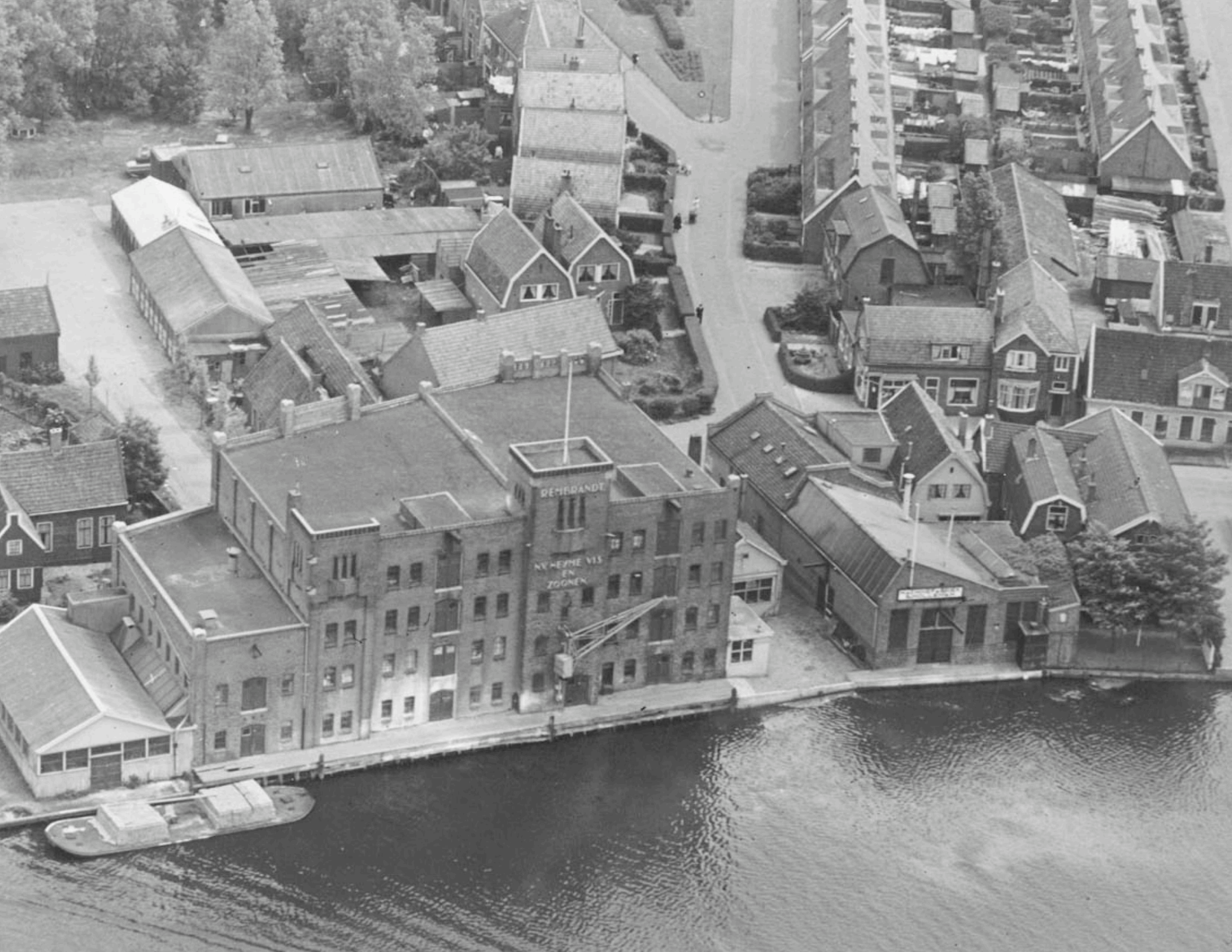

foto 78

Dit betreft de Oostzijde nabij de Kopermolenstraat (rechtsboven) en de Herderstraat (middenboven). Op de foto staan 4 bedrijven weergegeven. Het grote gebouw aan de Zaan is verffabriek Heijme Vis. Het bedrijf met het schuine dak is de bankwerkerij en lasserij van Machinefabriek Holleman. Holleman had aan de overzijde van de Oostzijde, midden tussen woningen, de machinale afdeling staan (het gebiedje tegenover Heijme & Vis). Helemaal rechts aan de Zaan is het nu nog steeds daar aanwezige Café Zaanzicht te zien. De op de Zaan uitlopende straat naast café Zaanzicht betreft de voormalige toegang tot de "Hoopbrug". Op de foto is die blijkbaar al gesloopt.

Tegenover Café Zaanzicht staat de timmerwerkplaats van Bouwbedrijf Kakes met daarachter de werf en houtloods. Linksboven is de "De Tuin der Nederlanden" zichtbaar, (het gebied bij de bomen) een voormalige boerderij. Later was daar het Fina pompstation annex garagebedrijf van Klaas de Boer gevestigd, volgens mij een zoon van, of de vroegere boer zelf.

De twee bedrijfspanden aan de Zaan, dat van Holleman en dat van Heijme & Vis, zijn in de jaren 70 afgebroken. Daar zijn nu de woningen van foto 9 gebouwd, Café Zaanzicht is er nog steeds.

NB; Ik heb hier tot mijn 10e jaar gewoond, aan het bedrijf, en heb natuurlijk veel met mijn vriendjes Kakes gespeeld aan de Zaan en op de werven van Holleman en van Kakes) Mijn voormalige ouderlijke woonhuis staat ook nog goed op de foto!

HOMBURG'S
PUDDING

foto 79

Oostzijde Zaandam.
Naast cacaofabriek de Jonker (links)
Homburg's puddingfabriek

Net ten noorden van de spoorboog

ROSARIO

LINDGREN

foto 80

Pakhuizen Rosario en Ijmuiden links naast "de Adelaar" te
Wormerveer
Boven de Wandelweg

SIMON DE WIT

foto 81

Zie ook foto 36

Het complex van Simon de Wit aan de Westzijde te Zaandam

Aan de rechterzijde verffabriek Sabel

foto 82

Pakhuizen Rehoboth, Uerdingen

Aan de Westzijde, onder de spoorboog.

Het fabriekscomplex aan de overzijde van de straat is nu de DEKA
markt aldaar

Links de Frans Halsstraat.

foto 83

Zwaardemaker aan de Oostzijde
In 2007 gerestaureerd tot appartementen.

foto 84

Meneba Wormerveer

Met rechtsonder nog net de aanzet van de sluis naar het Zwet